

Research Article**Metaphorical Perceptions of Students from Science Art Center Art Department About Fine Arts High Schools (Rize Case)***Esra YILDIRIM¹***Abstract**

The aim of the study is to measure perceptions of students in the field of art and science of fine arts high schools. Fine arts high school has been chosen because of the fact that the talented students are in the field of painting. In this study, descriptive research method was used to describe metaphors of metaphor producing students. Fine Arts High Schools can be defined as "institutions which select students through aptitude tests aiming to place students at a higher level of education after four years of education ". Fine Arts High schools are often used in combination with the following concepts: special ability, interest and ability, originality, freedom. Fine Art High Schools enables the students to have education in the field of fine arts based on their interest and talents, to be prepared for higher education programs requiring special ability, to conduct researches in their field, to be able to interpret and practice based on their talents, to be creative and productive people and to recognize and interpret national and international artworks. In selection of students in Science Art Center, Tablet Computer Group Assessment Application process, the students who achieved the required achievement level are subjected to individual assessment based on their aptitudes (general mental, art, music). In this context, the perceptions of the students who are selected to the Science Art Centers about the Fine Arts High School are important because Fine Arts High Schools are considered as the upper echelon of the education process. As a result of the research, it was observed that 30 students produced different metaphors for the concept of fine arts high school. These metaphors are divided into 10 categories and are the category to teach category art that has 20% of the highest. The lowest percentage is 2.2% as the place of art.

Keywords: Fine Arts High School, Science Art Center Art Department, Special Talented Student, Metaphorical Perception.

How to cite this article: Yıldırım, E. (2019). Metaphorical Perceptions of Students from Science Art Center Art Department About Fine Arts High Schools (Rize Case). *Journal of Aegean Scientific Research*, 2(1), 1-19.

Received Date: 14.10.2018

Accepted Date: 06.05.2019

¹ Rize Türk Telekom Fine Arts High School, Art Teacher, Marmara University, Institute of Educational Sciences, PhD Student, esraal670@gmail.com.

Araştırma Makalesi**Bilim Sanat Merkezi Resim Alanı Öğrencilerinin Güzel Sanatlar Lisesi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları (Rize İli Örneđi)***Esra YLDIRIM¹***Özet**

Araştırmanın amacı bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin güzel sanatlar liseleri ile ilgili algılarını anlamak ve yorumlamaktır. Üstün yetenekli bu öğrencilerin resim alanında olmasından dolayı bir üst kademe olarak güzel sanatlar lisesi seçilmiştir. Yapılan çalışmada metafor üreten öğrencilerin bu metaforlarını betimleyebilmek için içerik analizinden yararlanılmıştır. Katılımcıların ürettiği metaforlar, araştırmacı tarafından güzel sanatlar lisesini neye ve hangi yönüyle benzettiklerinden yola çıkarak gruplandırılmış ve yorumlanmıştır. Güzel sanatlar liseleri, “yetenek sınavıyla öğrenci seçen dört yıllık eğitim sonrasında öğrenciyi bir üst eğitim kademesine yerleştirmeyi amaçlayan kurumlar” olarak tanımlanabilir. Güzel sanatlar liseleri, genellikle řu kavramlarla kullanılmaktadır: özel yetenek, ilgi ve yetenek, özgünlük, özgürlük. Güzel Sanatlar Liseleri öğrencilerin, güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini, özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını, alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini ve millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktadır. Bilim sanat merkezi öğrenci seçiminde ise tablet bilgisayar grup tarama uygulama süreci sonrasında ise yetenek alanlarına göre belirlenen puan barajını geçen öğrenciler yine yetenek alanlarına (genel zihinsel, resim, müzik) göre bireysel değerlendirmeye alınır. Bu bağlamda bilim sanat merkezlerinin resim alanına sınav ile seçilen öğrencilerinin güzel sanatlar liselerine karşı sahip oldukları algının belirlenmesi önem arz etmektedir. Araştırmanın bulgularında güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik olarak 30 öğrencinin de birbirinden farklı metaforlar ürettikleri gözlemlenmiştir. Bu metaforlar 10 kategoriye ayrılmış ve en yüksek orana sahip kategori (% 20) “sanatı öğretmek olarak” kategorisidir. En düşük yüzdeye ise (% 2.2) “sanatın yeri olarak” kategorisi sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Bilim Sanat Merkezi Resim Alanı, Özel Yetenekli Öğrenci, Metaforik Algı.

Makaleye Atıf Yapma: Yıldırım, E. (2019). Bilim Sanat Merkezi Resim Alanı Öğrencilerinin Güzel Sanatlar Lisesi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları (Rize İli Örneđi). *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 1-19.

Geliř Tarihi: 14.10.2018

Kabul Tarihi: 06.05.2019

¹ Rize Türk Telekom Güzel Sanatlar Lisesi, Resim Öğretmeni, Marmara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Doktora Öğrencisi, esraal670@gmail.com.

GİRİŞ

Bu çalışmada, bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinden güzel sanatlar liselerini nasıl algıladıklarını anlayabilmek için metafor üretmeleri istenmiştir. Öğrencilerin güzel sanatlar liseleri ile ilgili algılarını ortaya çıkarabilmek için benzetme yapmaları araştırmanın doğası gereği uygun bulunmuştur. Ayrıca bilim sanat merkezindeki öğrencilerin yaşları itibari ile de çalışma bu şekilde yönlendirilmiştir. Küçük yaş grubundaki bu öğrencilerin, güzel sanatlar lisesi kavramı ile ilgili düşüncelerini ve duygularını anlayabilmeyen en uygun yolu; kavramı başka bir kavrama benzeterek, nedenleriyle birlikte açıklamasını istemek olacaktır. Metafor, günümüzde iki nesne, olay veya durum arasındaki yakın ilişkileri ortaya çıkarmak anlamında kullanılmaktadır (Draaisma, 2007; Levine, 2005). Metaforlar, eğitimsel fenomendeki algılarımızı zenginleştirmek için başvurulan teorik düşünmenin yaratıcı sonucudur (Sticht, 1993). Bilim sanat merkezindeki öğrencilerin neden güzel sanatlar lisesi ile ilgili metafor ürettikleri de bu bağlamda şu şekilde açıklanabilir: Bu öğrenciler üstün resim yeteneğine sahip olarak seçilen öğrenciler oldukları için sanatla ilgili bir üst kademedeki okul olan güzel sanatlar lisesini nasıl algıladıklarını anlayabilmek önemlidir. Ayrıca sanata karşı yetenekli ve ilgili olan bu öğrencilerin sonrasında güzel sanatlar lisesini seçip seçmemek konusundaki fikirlerini tespit edebilmek açısından da önemlidir.

Saban, Koçbeker, Saban (2006)'a göre metafor; soyut ve karmaşık bir kavramın tanımlanmasına olanak veren sağlam bir zihinsel süreçtir. Metaforlar değişik amaçlar için uygulanmaktadırlar. Eğitimde metaforların değişik amaçlarla uygulanmasının yanı sıra ayrıca pek çok birçok faydası da vardır. Bu faydalar aşağıdaki gibi özetlenebilir (Lakoff ve Johnson, 2007),(Arslan ve Bayrakçı, 2006; Döş 2010), (Arslan ve Bayrakçı, 2006; Döş 2010), (Saban, 2004), (Çalışkan, 2009), (Morgan, 1998), (Cerit, 2008):

1. Soyut veya karmaşık olan olguları daha somut olgularla karşılaştırılmasında,
2. Anlaşılamayan, anlaşılması zor olan konuların veya bazı kavramların daha anlaşılır şekilde ifade edilmesinde,
3. Tartışma ve araştırma aracı olarak kullanılmasında,
4. Alternatif yorum getirerek gerçekliği ve bilgiyi kavramada,
5. Düşünme ve görme biçimi olarak dünyayı kavrayışa yardım etme,
6. Analiz edilmek istenen kavramlarının nasıl algılandığını ortaya çıkarmada metaforlardan faydalanılabilir.

Literatür incelendiğinde bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik algılarını ortaya koymaya yönelik bir çalışma bulunmamıştır. Bu çalışmanın öğrencilerinin güzel sanatlar lisesi kavramına ilişkin algı ve düşüncelerini ortaya koyarak literatüre katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Bu çalışmada metaforun kullanım amacı ise güzel sanatlar lisesinin ne olduğu, bilim sanat öğrencileri tarafından nasıl algılandığı, güzel sanatlar liselerine nasıl bir anlam yüklediklerini ortaya çıkarmaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, bilim sanat merkezi resim öğrencilerinin, güzel sanatlar lisesi kavramına ilişkin metaforik algılarını metaforlar yardımıyla ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu sayede bilim sanat resim öğrencilerinin, sanatın bir üst kademesi olan güzel sanatlar lisesini nasıl algıladıklarını benzetimlerinden anlayabilmekteyiz. Resim alanında yetenekli olarak kabul edilen bu öğrencilerin, güzel sanatlar lisesini tercih etme konusundaki eğilimleri önemlidir. Bu amaç doğrultusunda da şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Bilim sanat merkezi resim öğrencilerinin, güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik ürettikleri metaforlar nelerdir? Bu metaforlar nasıl anlamlandırılmaktadır?
2. Bilim sanat merkezi resim öğrencilerinin, güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik ürettikleri metaforlar hangi kategoriler altında toplanmaktadır?
3. Kavramsal metaforlar öğrencilerin cinsiyetleri, bir önceki dönemin resim dersi not ortalamaları ve sınıf düzeyleri bakımından bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin, güzel sanatlar lisesi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları, metafor yardımıyla ortaya koymayı hedefleyen bu araştırma bir nitel araştırma desenindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışmanın konusunu “Güzel sanatlar liselerine yönelik algı” kavramı oluşturmaktadır. Bu bağlamda elde edilen üretilmiş metaforlar, benzer özellikleri sebebiyle güzel sanatlar lisesinin hangi yönünü ortaya çıkarıyorsa araştırmacı tarafından oluşturulmuş kategorilerde gruplandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın, araştırma grubunu Rize ilinde bilim sanat merkezinde resim alanında eğitim gören 30 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler gönüllük esasına bağlı olarak seçilmiştir. Öğrencilerin sınıf seviyeleri 2.,3.,4.,5.,6. ve 8.sınıftır. Bu sınıflarda okuyan öğrencilerin seçilmiş olması ise okulda bu sınıf seviyesindeki öğrencilerin resim alanında üstün yetenekli olarak seçilmiş olmasından kaynaklıdır. Öğrencilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde ise 26 kız, 4 erkek öğrencinin katılım sağladığı görülmektedir.

30 katılımcıdan; 3 katılımcı 2.sınıf düzeyindedir. Diğer 3 katılımcı 3.sınıf düzeyindedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunu oluşturan 19 kişi ise 4.sınıf öğrencisidir. 5.sınıftan 1 kişi, 6.sınıftan 2 kişi ve 8.sınıftan 2 kişi araştırmaya katılmıştır.

Tablo 1: Katılımcıların sınıf düzeyine göre dağılımı

Katılımcıların sınıf düzeyine göre dağılımı						
Sınıf düzeyi	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	5.sınıf	6.sınıf	8.sınıf
Katılımcı sayısı	3	3	19	1	2	2

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin her birine “güzel sanatlar lisesi” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya koyabilmek için, “Güzel sanatlar lisesi..... gibidir. Çünkü” sorusunun bulunduğu veri toplama aracı uygulandı. Bu veri toplama aracında ayrıca cinsiyet, sınıf seviyeleri ve bir önceki dönemde resim dersinde aldıkları not ortalamalarını işaretleyebilecekleri bir kısımda bulunmaktadır. Saban (2008)’e göre metafor araştırmasında “gibi” ifadesi konu ile kaynak arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktadır. “Çünkü” ifadesi ise üretilen metaforun anlamsal olarak açıklandığı kısımdır. Metaforun ne olduğu nasıl üretildiğine ilişkin bilgilendirme yapılmasının ardından, araştırmanın amacı katılımcılara açıklanmaktadır. Araştırmanın herhangi bir puan ile ölçülmeyeceği katılımın gönüllük esasına göre yapılacağı belirtilmektedir. Katılımcıların metafor üretmeleri konusunda yoğunlaşarak tamamen özgür, özgün şekilde üretmeleri istenmektedir.

Verileri Analiz ve Yorumlama

Çalışmada, içerik analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Analiz sürecinde öğrencilerin kullandıkları metaforların analizi yapılmıştır. Araştırmanın başlangıcında 30 katılımcının güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik metafor geliştirmeleri istenmiştir ve tüm metaforlar anlamlı olduğundan tümü değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Değerlendirmeye tabi tutulan bu metaforlar, araştırmacı tarafından oluşturulan kategorilerde toplanmıştır. Bu kategoriler de, üretilen metaforun güzel sanatlar lisesini öğrencilerin nasıl algıladıkları yönüne bakılarak oluşturulmuştur. Öğrencilerin ürettikleri metaforlar cinsiyet, sınıf düzeyi ve not ortalamalarına göre yorumlanmıştır.

Bu araştırmaya özgü olarak, bulgular kısmında katılımcı görüşlerinden alıntılar sunulmuştur. Katılımcıların güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik algılarını ortaya çıkarma sürecinde mümkün olduğu kadar nesnel tavır sergilenerek dış güvenilirliğin sağlanmasına çalışılmıştır. Verilerin analizinde paket program kullanılmamıştır. Ancak metaforların yanında bulunan (1,2,3) gibi rakamsal ifadelerin ilki öğrencinin cinsiyetini belirtmektedir. 1: kız, 2: erkek kodlamasıdır. İkinci rakam ise öğrencinin sınıf düzeyini temsil etmektedir. 1 rakamı, katılımcının 2.sınıf düzeyinde olduğunu belirtmektedir. Sırasıyla 2: 3.sınıf, 3: 4.sınıf, 4: 5.sınıf, 5: 6.sınıf, 6: 7.sınıf, 7: 8.sınıf olduğunu belirtmektedir. Üçüncü rakam ise katılımcının bir önceki dönem resim dersi not ortalamasını temsil etmektedir. Tüm katılımcıların not ortalaması 85 ve üzeri olduğu için 1 rakamıyla gösterilmiştir. Katılımcılara ayrıca A1,B1 gibi rumuzlar verilmiştir. A katılımcının kız olduğunu, B ise erkek olduğunu göstermektedir.

BULGULAR

Bulgular bölümünde, araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerinin “güzel sanatlar lisesi” kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar, kavramsal kategoriler bağlamında ele alınmaktadır. Cinsiyet, sınıf seviyesi, not ortalaması gibi etkenlerin metafor üretiminde anlamsal bir fark oluşturup oluşturmadığı da irdelenmiştir.

Rize Fatma Nuri Erkan bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin “güzel sanatlar lisesi” kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar:

Tablo 2: Güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik üretilen metaforlar

Güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik üretilen metaforlar	
1	Sanatın merkezi (1,3,1) A1
2	Güneş sistemi (1,3,1) A2
3	Yeni açmış menekşe buketi (1,3,1) A3
4	Öğrenme evi (2,3,1) B1
5	Şövale (1,7,1) A4
6	Saksı (1,3,1) A5
7	Yeni doğan bir bebeğin kalbi (1,3,1) A6
8	Bir tuval ve fırça (1,3,1) A7
9	Sanatçı deposu (1,3,1) A8
10	Biz ressamlar içindir (1,3,1) A9
11	Sanat balosu (1,3,1) A10
12	Bilim sanat ve hayal dünyası (1,3,1) A11
13	Bir kitap (1,3,1) A12
14	Sevgi, şefkat birazda eğlence (1,2,1) A13
15	Öğrencilerin sanat yaptığı ev (1,3,1) A14
16	Bir çiçek (1,2,1) A15
17	Gökkuşluğu (1,5,1) A16
18	Karamelli dondurma (1,2,1) A17
19	Mutluluk yuvası (1,1,1) A18
20	Ay (1,3,1) A19
21	Yapboz (1,3,1) A20
22	Bir karınca yuvası (1,3,1) A21
23	Nehir (2,5,1) B2
24	Müze (2,7,1) B3
25	Evren (1,4,1) A22
26	Bir zaman yolculuğu (1,3,1) A23
27	Her şeye benzer (1,3,1) A24
28	Renkli çiçek bahçesi (1,1,1) A25
29	Orman (2,3,1) B4
30	Gökkuşluğu (1,1,1) A26

Metaforlar incelendiğinde öğrencilerin “güzel sanatlar lisesi” kavramına yönelik 30 adet metafor geliştirdikleri görülmektedir. Öğrenciler tarafından üretilen toplam 30 metaforun ortak özelliklerinden hareketle araştırmaya özgü olarak 10 kategori

oluşturulmuştur. Bu kategorilerin neler olduğu ve hangi sebeplerde oluşturulduğu aşağıdaki kavramsal kategoriler ve analizleri bölümünde açıklanmaktadır.

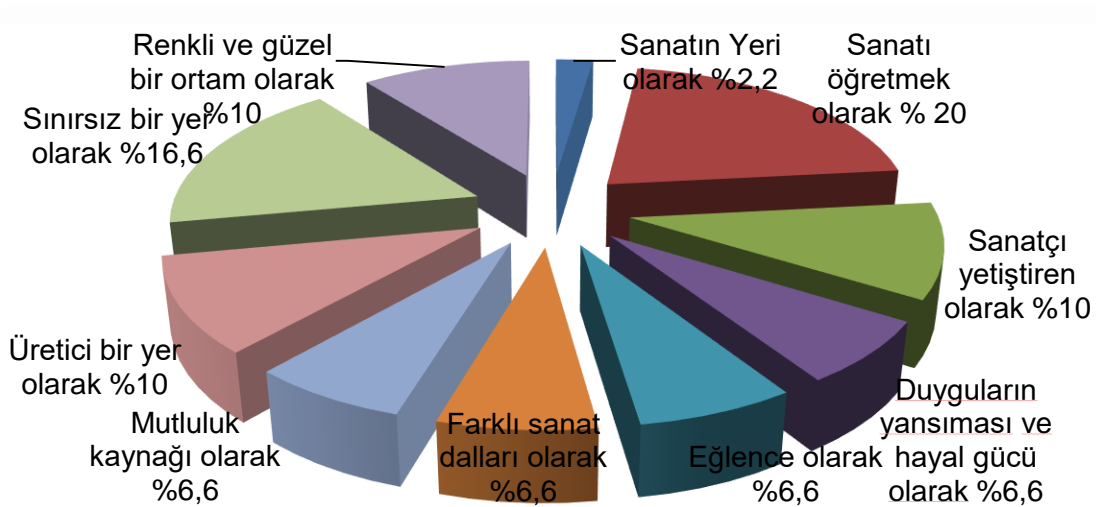
Kavramsal Kategoriler ve Analizleri

Bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin “güzel sanatlar lisesi” kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar incelenerek kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler oluşturulurken veri toplama aracındaki “gibidir” ifadesi metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağı anlamak için kullanılmış olup, “Çünkü” ifadesi ise katılımcıların ürettikleri metaforlar için bir gerekçe veya mantıksal bir dayanak oluşturmuştur. Bu çalışmaya özgü olarak bu sınıflandırma yapılmıştır. Bu kategoriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3: Kavramsal kategoriler

Kavramsal kategoriler	
Kategori 1:	Sanatın yeri olarak
Kategori 2:	Sanatı öğretmek olarak
Kategori 3:	Sanatçı yetiştiren olarak
Kategori 4:	Duyguların yansıması ve hayal gücü olarak
Kategori 5:	Eğlence olarak
Kategori 6:	Farklı sanat dalları olarak
Kategori 7:	Mutluluk kaynağı olarak
Kategori 8:	Üretici bir yer olarak
Kategori 9:	Sınırsız bir yer olarak
Kategori 10:	Renkli ve güzel bir ortam olarak

Şekil 1. Kavramsal kategorilerin yüzdeler dağılımı
Katılımcıların;

2'si (% 6.6 metaforlar: sanatın merkezi, güneş sistemi) güzel sanatlar lisesini sanatın yeri olarak,

6'sı (% 20 metaforlar: yeni açmış menekşe buketi, öğrenme evi, şövale, saksı, yeni doğan bir bebeğin kalbi, bir tuval ve fırça) güzel sanatlar lisesini sanatı öğrenebilecekleri bir mekan olarak,

3'ü (% 10 metaforlar: sanatçı deposu, biz ressamın içindir, sanat balosu) güzel sanatlar lisesini sanatçı yetiştiren bir yer olarak;

2'si (% 6.6 metaforlar: bilim sanat ve hayal dünyası, bir kitap) güzel sanatlar lisesini duyguların yansıması ve hayal gücü olarak,

2'si (% 6.6 metaforlar: sevgi, şefkat birazda eğlence, öğrencilerin sanat yaptığı ev) güzel sanatlar lisesini eğlenceli bir ortam olarak,

2'si (% 6.6 metaforlar: bir çiçek, gökkuşağı) güzel sanatlar lisesini farklı sanat dallarının uygulandığı bir ortam olarak,

2'si (% 6.6 metaforlar: karamelli dondurma, mutluluk yuvası) güzel sanatlar lisesini mutluluğun kaynağı olarak,

3'ü (% 10 metaforlar: ay, yapboz, bir karınca yuvası) güzel sanatlar lisesini üretken bir ortam olarak,

5'i (% 16.6 metaforlar: nehir, müze, evren, bir zaman yolculuğu, her şeye benzer) güzel sanatlar lisesini sınırsız bir ortam olarak,

3'ü (% 10 metaforlar: renkli çiçek bahçesi, orman, gökkuşağı) güzel sanatlar lisesini renkli ve güzel bir ortam olarak algılamaktadır.

Kategori 1: Sanatın yeri olarak

Bu kategoride 2 katılımcı güzel sanatlar lisesini, sanatın yeri olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise sanatın merkezi ve güneş sistemi'dir. Sanatın merkezi metaforuna ilişkin A1 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi sanatın merkezi gibidir. Çünkü güzel sanatlar lisesi, öğrencilerine sanatın anlamını ve nasıl yapıldığını ve özgürce düşünceleri gerektiğini öğretiyor. Tek kelimeyle bence muhteşem bir yer. Umarım bir gün güzel sanatlar lisesine giderim." ifadesini kullanmıştır. A2 numaralı öğrenci ise güneş sistemiyle ilgili metafora ilişkin; "Güzel sanatlar lisesi güneş sistemi gibidir. Çünkü sırayla dizilmiş harika ve eşsiz dünyalardır. Biri yok olursa denge bozulur." ifadesini kullanmıştır. Katılımcının ürettiği sanatın merkezi metaforunun, bu kategoride yer almasının nedeni; güzel sanatlar liselerini sanatın merkezine benzetmesinden kaynaklanmaktadır. Güneş sistemi metaforunda ise benzer bir benzetme yapılarak metafor üretilmiştir. Her iki katılımcı da güzel sanatlar lisesi, sanatın gerçekleştiği bir ortam olarak algılamaktadır.

Kategori 2: Sanatı öğretmek olarak

Katılımcılardan 6 kişi güzel sanatlar lisesini, sanatı öğrenebilecekleri bir mekân olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise yeni açmış menekşe buketi, öğrenme evi, şövale, saksı, yeni doğan bir bebeğin kalbi ve bir tuval ve fırça'dır. Yeni açmış menekşe buketi metaforuna ilişkin A3 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi yeni açmış

menekşe buketi gibidir. Çünkü öğretmenler yeni açmış bir menekşe buketine, öğrenciler ise yeni açmış sanat meraklısı menekşelerdir.” ifadesini kullanmıştır. B1 numaralı öğrenci öğrenme evi ilgili metafora ilişkin; “Güzel sanatlar lisesi öğrenme evi gibidir. Çünkü kadrosu iyidir.” ifadesini kullanmıştır. A4 numaralı öğrenci şövale ilgili metafora ilişkin; “Güzel sanatlar lisesi şövale gibidir. Çünkü isteyen herkese resim çizme konusunda destek olur.” ifadesini kullanmıştır. A5 numaralı öğrenci saksı ilgili metafora ilişkin; “Güzel sanatlar lisesi saksı gibidir. Çünkü her bir başarının sonucunda içine bir tohum düşer ve bir ağaç gibi o başarı da büyür.” ifadesini kullanmıştır. A6 numaralı öğrenci yeni doğan bebeğin kalbi ilgili metafora ilişkin; “Güzel sanatlar lisesi yeni doğan bir bebeğin kalbi gibidir. Çünkü tertemiz eğitimiyle ve çocukların geleceğine çok önem veriyor.” ifadesini kullanmıştır. A7 numaralı öğrenci ise bir tuval ve fırça ilgili metafora ilişkin; “Güzel sanatlar lisesi bir tuval ve fırça gibidir. Çünkü bomboş bir tuval renklenir, fırçada renklendirir.” ifadesini kullanmıştır. Bu kategorideki metaforlar, güzel sanatlar liselerinin sanatın öğretildiği bir yer olarak algılandığını göstermektedir.

Kategori 3: Sanatçı yetiştiren olarak

Bu kategorideki metaforlar, 3 katılımcı tarafından oluşturulmuştur. Güzel sanatlar lisesini, sanatçı yetiştiren bir yer olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise sanatçı deposu, biz ressamın içindir ve sanat balosu’dur. Sanatçı deposu metaforuna ilişkin A8 numaralı öğrenci; “Güzel sanatlar lisesi sanatçı deposu gibidir. Çünkü orası sadece özel resim yapan ve güzel çalanlar içindir.” ifadesini kullanmıştır. Biz ressamın içindir metaforuna ilişkin A9 numaralı öğrenci; “Güzel sanatlar lisesi biz ressamın içindir gibidir. Çünkü oraya sadece biz gideriz.” ifadesini kullanmıştır. Sanat balosu metaforuna ilişkin A10 numaralı öğrenci ise “Güzel sanatlar lisesi sanat balosu gibidir. Çünkü orası sanatçı deposu.” ifadesini kullanmıştır. Bu kategorideki katılımcılar, sözü edilen bu liselerin sanatçı yetiştirdiklerini belirtmektedirler. Sanatçı deposu metaforundan da anlaşılacağı üzere sadece yetenekli kişilerin bulunduğu bir ortam olan bu liselerde çok sayıda sanatçı bulunmaktadır, yetişmektedir.

Kategori 4: Duyguların yansıması ve hayal gücü olarak

Araştırmaya katılan 2 katılımcı, güzel sanatlar lisesini, duyguların yansıması ve hayal gücü olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise bilim sanat ve hayal dünyası ve bir kitap’tır.

Bilim sanat ve hayal dünyası metaforuna ilişkin A11 numaralı öğrenci; “Güzel sanatlar lisesi bilim sanat ve hayal dünyası gibidir. Çünkü bilim sanat merkezinde resim, müzik ve daha pek çok şey hayal dünyası ise çünkü sanat hayaldir. Sanat duyguları yansıtmadır.” ifadesini kullanmıştır. Bir kitap metaforuna ilişkin A12 numaralı öğrenci ise “Güzel sanatlar lisesi bir kitap gibidir. Çünkü kitaplar yazılarıyla öğretir, resimleriyle hayal gücünü geliştirir.” ifadesini kullanmıştır. Metaforların dikkat çekici yönü, hayal gücüdür. Hayal gücünün ve duygu aktarımının bu liselerde gerçekleştirildiğini düşünen katılımcılar, bunu benzetimleriyle açıkça göstermektedirler. Güzel sanatlar liselerini bir

kitaba benzeten katılımcı, kitabın hayal gücünü geliştirdiğini dolayısıyla kitaba benzeyen bu liselerinde hayal gücünü geliştirdiğini vurgulamaktadır.

Kategori 5: Eğlence olarak

Bu kategoride 2 katılımcı güzel sanatlar lisesini, eğlenceli bir ortam olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise sevgi, şefkat birazda eğlence ve öğrencilerin sanat yaptığı ev'dir. Sevgi, şefkat birazda eğlence metaforuna ilişkin A13 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi sevgi, şefkat birazda eğlence gibidir. Çünkü oradaki bütün öğretmenler gülümsüyor ve çok eğlenceli şeyler yapıyor." ifadesini kullanmıştır. Öğrencilerin sanat yaptığı ev metaforuna ilişkin A14 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi öğrencilerin sanat yaptığı ev gibidir. Çünkü orada çok eğlendiklerini düşünüyorum." ifadesini kullanmıştır. Bu iki metaforun ortak özelliği eğlencedir. Katılımcılar güzel sanatlar liselerini bir eğlenceli bir ortam olarak tanımlamaktadırlar. Hem eğlenceli çalışmaların yapıldığı hem de bu okulda okuyan öğrencilerin eğlendiklerini düşünen katılımcılar bize sanatın oyun olduğunu savunan akla getirmektedir.

Kategori 6: Farklı sanat dalları olarak

Bu kategoride 2 katılımcı güzel sanatlar lisesini, farklı sanat dallarının uygulandığı bir ortam olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise bir çiçek ve gökkuşağı'dır. Bir çiçek metaforuna ilişkin A15 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi bir çiçek gibidir. Çünkü her sanat bir yapraktır." ifadesini kullanmıştır. Gökkuşağı metaforuna ilişkin A16 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi gökkuşağı gibidir. Çünkü her sanat dalı bir renk gibidir." ifadesini kullanmıştır. Sanatın farklı dallarına dikkat çeken katılımcılar; güzel sanatlar lisesini bir çiçeğe, bu çiçeği oluşturan yaprakların her birini de farklı sanat dallarına benzetmektedirler. Gökkuşağına benzetilen güzel sanatlar liseleri, gökkuşağının her bir rengiyle sanatın farklı bir dalı bağlantılandırılmaktadır. Oluşturulan bu metaforlarla sanatın diğer dallarının da varlığı unutulmamıştır. Sanatı sadece resim ile sınırlandırmamışlardır.

Kategori 7: Mutluluk kaynağı olarak

Bu kategoride ise 2 katılımcı tarafından güzel sanatlar liseleri, mutluluğun kaynağı olarak betimlenmektedir. Kullanılan metaforlar ise karamelli dondurma ve mutluluk yuvası'dır. Karamelli dondurma metaforuna ilişkin A17 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi karamelli dondurma gibidir. Çünkü ben karamelli dondurmaya çok severim ve sanatı da çok severim." ifadesini kullanmıştır. Mutluluk yuvası metaforuna ilişkin A18 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi mutluluk yuvası gibidir. Çünkü beni mutlu ediyor." ifadesini kullanmıştır. Bu kategori de üretilen karamelli dondurma metaforu, öğrencinin sevdiği nesnelere sanatı ilişkilendirmesi, sanatı sevip benimsediğini göstermektedir. Bu öğrencinin 2.sınıf öğrencisi olduğunu da dikkate alırsak; sanatı, hayatının önemli bir yerinde konumlandığı anlaşılmaktadır.

Kategori 8: Üretici bir yer olarak

Bu kategoride 3 katılımcı güzel sanatlar lisesini, üretken bir ortam olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise ay, yapboz ve bir karınca yuvası'dır. Ay metaforuna ilişkin A19 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi ay gibidir. Çünkü kaynağı asla tükenmez ve fikirleri asla bitmez." ifadesini kullanmıştır. Yapboz metaforuna ilişkin A20 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi yapboz gibidir. Çünkü parçalar öğretmenler ve öğrencilerdir. Birleşince eşsiz ve güzel bir manzara resmi ortaya çıkar." ifadesini kullanmıştır. Bir karınca yuvası metaforuna ilişkin A21 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi bir karınca yuvası gibidir. Çünkü öğrenciler ve öğretmenler birer çalışkan karınca gibidir." ifadesini kullanmıştır. Üretilen bu metaforlarla, güzel sanatlar lisesini üretici bir yer olarak algıladıklarını ortaya koyan katılımcılar, sanatta üretmek ve çalışmak gibi kavramlara dikkat çekerek, fikirlerin üretmeye yardımcı olduğunu da belirtmektedir.

Kategori 9: Sınırsız bir yer olarak

Bu kategoride 5 katılımcı güzel sanatlar lisesini, sınırsız bir ortam olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise nehir, müze, evren, bir zaman yolculuğu ve her şeye benzer'dir. Nehir metaforuna ilişkin B2 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi nehir gibidir. Çünkü sürekli yanınızda olur hiç tükenmez." ifadesini kullanmıştır. Müze metaforuna ilişkin B3 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi müze gibidir. Çünkü içinde her şey bulunur." ifadesini kullanmıştır. Evren metaforuna ilişkin A22 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi evren gibidir. Çünkü bak bak bitmez." ifadesini kullanmıştır. Bir zaman yolculuğu metaforuna ilişkin A23 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi bir zaman yolculuğu gibidir. Çünkü sanatın zamanı yoktur." ifadesini kullanmıştır. Her şeye benzer metaforuna ilişkin A24 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi her şeye benzer gibidir. Çünkü sanatla her şey olabilir." ifadesini kullanmıştır. Bu metaforlarda, sanatın doğası gereği sınır ve mekân tanımadığı vurgulanmaktadır.

Kategori 10: Renkli ve güzel bir ortam olarak

Bu kategorideki 3 katılımcı da güzel sanatlar lisesini, renkli ve güzel bir ortam olarak betimlemektedir. Kullanılan metaforlar ise renkli çiçek bahçesi, orman ve gökkuşağı'dır. Renkli çiçek bahçesi metaforuna ilişkin A25 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi renkli çiçek bahçesi gibidir. Çünkü her yer rengârenk." ifadesini kullanmıştır. Orman metaforuna ilişkin B4 numaralı öğrenci; "Güzel sanatlar lisesi orman gibidir. Çünkü orman gibi güzellikler vardır." ifadesini kullanmıştır. Gökkuşağı metaforuna ilişkin A26 numaralı öğrenci ise "Güzel sanatlar lisesi gökkuşağı gibidir. Çünkü her yer rengârenk." ifadesini kullanmıştır.

Bu bağlamda oluşturulan kavramsal kategoriler analiz edildiğinde; en yüksek orana (%20) "sanatı öğretmek olarak" isimlendirilen kategori sahiptir. Sanatı öğretmek kategorisinin en yüksek olması, güzel sanatlar lisesinin asıl hedefi ile de aslında

aynıdır. Katılımcıların bu kategoride ürettikleri metaforlar, sanat ile yakın ilişkilidir. Bu bağlamda katılımcıların sanatın özelliklerine ilişkin bir görüşleri olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca katılımcı grubunun yaş ortalaması küçük olmasına rağmen ürettikleri metaforlar anlamlıdır.

Sınıf düzeyi bağlamında üretilen metaforların dağılımı:

Katılımcıların güzel sanatlar lisesi ile ilgili olarak ürettikleri metaforların sınıf düzeyi bağlamında dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Tabloda belirtildiği gibi 2.sınıf ve 3.sınıf düzeyinde 3 metafor üretilmiştir. 4.sınıf düzeyinde 21 metafor üretilerek en fazla katılımcı bu sınıf düzeyindedir. 5.sınıf düzeyinde 1 metafor, 6.sınıf ve 8.sınıf düzeyinde 2'şer metafor bulunmaktadır.

Tablo 4: Sınıf düzeyi bağlamında üretilen metaforların dağılımı

Sınıf	Üretilen metaforlar
2.sınıf	Mutluluk yuvası, renkli çiçek bahçesi, gökkuşağı
3.sınıf	Sevgi/şefkat birazda eğlence, bir çiçek, karamelli dondurma
4.sınıf	Sanatın merkezi, güneş sistemi, yeni açmış menekşe buketi, öğrenme evi, saksı, bilim sanat ve hayal dünyası, bir kitap, öğrencilerin sanat yaptığı ev, yeni doğan bir bebeğin kalbi, yapboz, bir tuval ve fırça, sanatçı deposu, biz ressamlar içindir, sanat balosu, ay, bir zaman yolculuğu, her şeye benzer, orman, bir karınca yuvası
5.sınıf	Evren
6.sınıf	Gökkuşağı, nehir
8.sınıf	Şövale, müze

Sınıf düzeyi bağlamında oluşturulan kavramsal kategorilerin dağılımı:

Sınıf düzeyindeki üretilen metaforların kategori olarak dağılımına bakıldığında ise;

2.sınıf düzeyindeki katılımcıları güzel sanatlar lisesini mutluluk kaynağı ve renkli, güzel bir ortam olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

3.sınıf düzeyindeki katılımcılar ise güzel sanatlar lisesini eğlence, mutluluk kaynağı ve farklı sanat dallarının uygulandığı bir mekân olarak algıladıkları görülmektedir.

4.sınıf düzeyinde görülen kategoriler ise şu şekildedir: sanatın yeri olarak, eğlence olarak, sanatı öğretmek olarak, duyguların yansımaları ve hayal gücü olarak, sanatçı yetiştiren olarak, renkli ve güzel bir ortam olarak, sınırsız bir yer olarak, üretici bir yer olarak. Bu kategorilerde hangi metaforların üretildiği aşağıdaki tabloda açıkça görülmektedir.

5.sınıf düzeyindeki kategori, tek bir katılımcının bu sınıf düzeyinde olmasından dolayı sadece sınırsız bir yer olarak algılanmaktadır.

6.sınıf düzeyinde, sınırsız bir yer olarak algılanan güzel sanatlar lisesi ayrıca farklı sanat dallarının uygulamalarının da yapıldığı bir kurum olarak düşünülmektedir.

8.sınıf katılımcıları, güzel sanatlar lisesini sınırsız bir mekân olarak görmenin yanında bir de sanatın öğretildiği bir ortam olarak yansıtmışlardır.

Tablo 5: Sınıf düzeyi bağlamında oluşturulan kavramsal kategorilerin dağılımı

Sınıf düzeyi kavramsal kategoriler	
2.sınıf	Mutluluk kaynağı olarak (metafor: mutluluk yuvası) Renkli ve güzel bir ortam olarak (metaforlar: renkli çiçek bahçesi, gökkuşağı)
3.sınıf	Eğlence olarak (metafor: sevgi, şefkat birazda eğlence) Farklı sanat dalları olarak (metafor: bir çiçek) Mutluluk kaynağı olarak (metafor: karamelli dondurma)
4.sınıf	Sanatın yeri olarak (metaforlar: sanatın merkezi, güneş sistemi) Eğlence olarak (metafor: öğrencilerin sanat yaptığı ev) Sanatı öğretmek olarak (metaforlar: yeni açmış menekşe buketi, öğrenme evi, saksı, yeni doğan bir bebeğin kalbi, bir tuval ve fırça) Duyguların yansımaları ve hayal gücü olarak (metaforlar: bilim sanat ve hayal dünyası, bir kitap) Sanatçı yetiştiren olarak (metaforlar: sanatçı deposu, biz ressamlar içindir, sanat balosu, sanatçı deposu) Renkli ve güzel bir ortam olarak (metafor: orman) Sınırsız bir yer olarak (metaforlar: bir zaman yolculuğu, her şeye benzer) Üretici bir yer olarak (metaforlar: ay, yapboz, bir karınca yuvası)
5.sınıf	Sınırsız bir yer olarak (metafor: evren)
6.sınıf	Farklı sanat dalları olarak (metafor: gökkuşağı) Sınırsız bir yer olarak (metafor: nehir)
8.sınıf	Sanatı öğretmek olarak (metafor: şövale) Sınırsız bir yer olarak (metafor: müze)

Üretilen metaforları, sınıf düzeyine göre incelediğimizde; güzel sanatlar lisesini sınırsız bir yer olarak gören sınıf seviyesi, daha üst sınıfların olduğu ortaya konulabilir. Sınırsızlık, 4. sınıf ve daha üst sınıflarda belirgin bir biçimde güzel sanatlar lisesini tanımlamaktadır. 2. ve 3.sınıf seviyesindeki katılımcıların güzel sanatlar lisesini sınırsız bir yer olarak düşünmediklerini bu kategoriye girebilecek metafor üretmediklerinden anlarız.

2. ve 3. sınıf seviyesindeki katılımcıların, güzel sanatlar lisesini genel olarak mutluluk veren bir ortam olarak görmesi dikkat çekicidir. Diğer üst sınıflarda bu kategoriye giren metaforlara rastlanmamaktadır.

Güzel sanatlar lisesini, üretici bir yer olarak sadece 4. sınıf seviyesindeki katılımcılar görmektedir. Üretkenliği vurgulayan bu düzey, ürettikleri metaforlarla sanatçıları çalışkan karıncaya benzeterek sözü edilen bu liseleri karıncaya yuvasına benzetmektedirler.

Güzel sanatlar lisesini, sanatın öğretildiği bir yer olarak gören 4. sınıf düzeyindeki katılımcılar, en fazla sayıda metaforu bu kategoriye girecek şekilde üretmişlerdir. Bu bağlamda da güzel sanatlar liselerini, sanatın öğretilip uygulandığı bir okul türü olarak gördükleri sonucuna varılır.

Kavramsal kategori ve üretilen metafor bağlamında cinsiyet dağılımı:

Tablo 6: Kavramsal kategori ve üretilen metafor bağlamında cinsiyet dağılımı

Kavramsal kategoriler	Üretilen metaforlar	Kız	Erkek
Sanatın yeri olarak	Sanatın merkezi	x	
	Güneş sistemi	x	
Sanatı öğretme olarak	Yeni açmış menekşe buketi	x	
	Öğrenme evi		x
	Şövale	x	
	Saksı	x	
	Yeni doğan bir bebeğin kalbi	x	
	Bir tuval ve fırça	x	
Sanatçı yetiştiren olarak	Sanatçı deposu	x	
	Biz ressamın içindir	x	
	Sanat balosu	x	
Duyguların yansıması ve hayal gücü olarak	Bilim sanat ve hayal dünyası	x	
	Bir kitap	x	
Eğlence olarak	Sevgi, şefkat birazda eğlence	x	
	Öğrencilerin sanat yaptığı ev	x	
Farklı sanat dalları olarak	Bir çiçek	x	
	Gökkuşuğu	x	
Mutluluk kaynağı olarak	Karamelli dondurma	x	
	Mutluluk yuvası	x	
Üretici bir yer olarak	Ay	x	
	Yapboz	x	
	Bir karınca yuvası	x	
Sınırsız bir yer olarak			

	Nehir		x
	Müze		x
	Evren	x	
	Bir zaman yolculuğu	x	
	Her şeye benzer	x	
Renkli ve güzel bir ortam olarak			
	Renkli çiçek bahçesi	x	
	Orman		x
	Gökkuşuğu	x	

Öğrencilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde; güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik metaforların 26 tanesini kız katılımcı, 4 tanesini erkek katılımcının ürettiği görülmektedir. Aşağıdaki tablodan da anlaşıldığı üzere erkek katılımcılar az sayıdadır. Erkek katılımcıların ürettikleri metaforları incelendiğimizde ise sınırsız bir yer olarak kategorisinde 2 metaforun oluşturulduğunu görmekteyiz. Bu metaforlar: nehir ve müze.

Kavramsal kategorilerdeki not ortalaması dağılımı:

Katılımcıların hepsinin bir önceki dönem resim dersi not ortalaması 85 ve üzeri olduğundan ürettikleri metaforlar ve not ortalamaları arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

TARTIŞMA

Araştırmada, Rize Fatma Nuri Erkan bilim sanat merkezindeki resim alanı öğrencilerinin güzel sanatlar liselerini nasıl algıladıkları araştırılmıştır. Bunun sonucu olarak; resim alanında üstün yetenekli sayılan bu öğrencilerin, güzel sanatlar lisesini nasıl algıladıkları, 10 kavramsal kategori içinde irdelenmiştir. Öğrencilerin güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik 30 metafor üretmesi ve üretilen bu metaforların 10 kategoride ele alınmasının sebepleri; sanatın geniş bir anlam alanına sahip olması ve öğrencilerin güzel sanatlar liselerini çok farklı olarak algılamasından kaynaklandığı ifade edilebilir. Ayrıca sanatın farklı tanımlamaların olması da yine benzer bir sonuç doğurmuş olabilir.

Üretilen metaforlarda güzel sanatlar lisesi saksı, müze, tuval ve fırça vb. somut kavramlara benzetildiği gibi şefkat, zaman yolculuğu vb. soyut kavramlarla da bağdaştırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin resme karşı yetenekli olup, sınav sonucu bilim sanat merkezini kazandıkları düşünüldüğünde; güzel sanatlar lisesine karşı herhangi bir olumsuz algı olmaması olağandır. Üretilen hiçbir metaforun olumsuz yönde bir anlamı bulunmamaktadır. Araştırmanın sonucunda, katılımcıların cinsiyet açısından algılarında bir değişiklik olup olmadığı konusunda şu sonuca ulaşılmıştır: Araştırmaya katılan 4 erkek öğrencinin 2'si güzel sanatlar lisesini, sınırsız bir alan olarak görmektedir. Bu erkek öğrenciler güzel sanatlar lisesini *nehir* ve *müze*ye benzetmektedirler. Nehir metaforuyla; nehrin sınırsızca akıp, durup tükenmemesini adı geçen bu liselerle bağdaştırmışlardır. Müze benzetmesinde ise müzenin içerisinde

sınırsız sayıda tarihi eserin bulunmasını yine bu liselere benzetme yoluyla güzel sanatlar liselerinin de sınırsız her şeyin bulunduğu bir alan olarak tanımlamışlardır. Araştırmaya katılan diğer 2 erkek katılımcıdan biri güzel sanatlar lisesini, *öğrenme evi* metaforuyla, sanatın öğretildiği, sanat adına gerekli bilgilerin sağlanabildiği bir yer olarak tanımlamaktadır. Diğer ise güzel sanatlar lisesini ormana benzeterek renkli ve güzel bir ortam olarak algıladığını oluşturduğu *orman* metaforuyla ortaya koymaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin bir önceki ders döneminde aldığı resim/görsel sanatlar dersinin not ortalamaları ile oluşturdukları metaforlar arasında bir fark bulunamamıştır. Bunun nedeni 30 katılımcının da not ortalamasının 85 ve üzeri olmasından kaynaklıdır. Araştırmayı sınıf düzeyi bağlamında değerlendirdiğimizde ise 2. ve 3.sınıf öğrencilerin güzel sanatlar liselerini, duygularını dışa vurarak aktardıklarını görmekteyiz. Duygusal olarak algıladıkları bu liseleri, sevgi, şefkat, mutlu olma ve eğlenme gibi durumlarını ortaya koyarak açıkladıkları görülmektedir. Bu sınıf düzeyi öğrencilerin ürettikleri metaforlar şunlardır: mutluluk yuvası, renkli çiçek bahçesi, gökkuşağı, karamelli dondurma, sevgi, şefkat birazda eğlence, bir çiçek. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük bir çoğunluğunu oluşturan 4.sınıf öğrencileri ise sanatın öğretildiği bir yer olarak tanımladıkları bu liseleri aynı zamanda eğlenceli ve üretici bir yer olarak da tanımlamaktadırlar. Ayrıca sanatçı yetiştirilen bir ortam olarak gördükleri bu liseleri duyguların ifade edilebildiği bir mekâna benzetmektedirler. Okulu dört duvardan oluşan sadece eğitim kurumu olarak algılamayan bu öğrencilerin sınırsızlık konusunda da metaforları da bulunmaktadır. Sınır tanımadığını düşündükleri bu liseleri; *zaman yolculuğu, her şeye benzer* metaforlarıyla nasıl algıladıklarını ortaya koymaktadırlar. Daha üst sınıfların ürettikleri metaforlar incelendiğinde de güzel sanatlar liselerinin onlarda çoğunluk olarak sınırsız bir mekân algısını oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların algıları aynı zamanda sanatın sadece resimden ibaret olmadığı müzik vb. sanat dallarını da kapsadığı düşüncülerini ortaya çıkmaktadır. Güzel sanatlarda, resim alanı öğrencilerinin yanı sıra müzik alanında öğrenci yetiştirmesi öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Resim dersinin adının görsel sanatlar dersi olarak yeniden düzenlenmesi de bunun kanıtlarındandır. Sadece resim değil bunun yanı sıra heykel, özgün baskı, grafik gibi sanat dallarını da barındırdığı düşünülmektedir. Güzel sanatlar liseleri, öğrencilerin güzel sanatlar alanında ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim-öğretim görmelerini, özel yetenek gerektiren yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını, alanlarında araştırmacılığa yönelmelerini, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulamalar yapabilen, yaratıcı ve üretken kişiler olarak yetişmelerini ve milli ve milletler arası sanat eserlerini tanımlarını ve yorumlamalarını sağlamayı amaçlamaktadırlar. Bu bağlamda yetenekleri lise düzeyi öncesinde keşfedilen bilim sanat merkezi öğrencilerinin yetenekli olduğu halde 8.sınıftan mezun olduktan sonra güzel sanatlar liselerini tercih etme oranının düşük olduğu gerçekten düşünülmesi gereken bir konudur. Sanatsal yeteneğin yanı sıra akademik olarak da iyi olan bu öğrencilerin lise düzeyindeki okul tercihleri farklılaşmaktadır ve yeteneği öne alan güzel sanatlar liseleri yerine akademik açıdan daha farklı olan liselerin giriş sınavlarını kazanmaktadırlar.

Araştırmanın sonucunda Rize ili bilim sanat merkezi resim alanı öğrencilerinin güzel sanatlar liselerini sanatın öğretildiği (%20) bir ortam olarak algıladıkları sonucu çıkmaktadır. Öğrencilerin güzel sanatlar lisesi kavramına yönelik ürettikleri metaforlar yorumlandığında; bu liselerin sanatın yeri olarak algılanmasının en düşük (%2,2) orana sahip olması da şaşırtıcı bir sonuç olarak algılanabilir. Araştırmanın sonuçları benzer çalışma sonuçlarıyla karşılaştırma yapılabilecek bir özelliğe sahip değildir. Ancak sanatın bir dalı olan edebiyat için yapılan metafor çalışmasında, Pilav ve Üstten (2013)'in yaptıkları çalışmada en fazla metafor üretilen alan olarak edebiyatın yaşamla iç içe oluşunu, insanın duygu ve düşüncelerini ifade etmede en önemli araç olarak kabul edildiğini gösteren kategori olmuştur. Bu bağlamda bu çalışmada da sanatın öğretildiği bir ortam olarak güzel sanatlar lisesini algılayan bilim sanat merkezi resim alanı öğrencileri bu sözü edilen liseleri duyguların yansıması ve hayal gücü olarak (%6,6) olarak görmektedirler. Diğer yapılan çalışmalara bakıldığında ise; Wells (2015) görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmen ve sanatçı algısına yönelik yaptığı çalışmasında katılımcılar öğretmeni, bilgi kaynağı olarak algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Wells araştırmasında bu kategori için 99 katılımcı (% 48.29) ve 33 metafor (% 41.77) temsil edilmektedir. Öğretmenin bilgi kaynağı olarak ortaya konulması bu çalışmayı dolaylı yoldan destekler niteliktedir. Çünkü araştırmanın sonucuna göre (% 20) güzel sanatlar lisesini sanatı öğrenebilecekleri bir mekan olarak algılamaları dolayısıyla öğretmenin bilgi aktarıcı olmasının bir sonucu sayılabilmektedir. Kalyoncu'nun (2013) öğretmenlerin görsel sanatlar dersi ve görsel sanatlar öğretmeni kavramlarına ilişkin araştırmasında ise eğitici öğretici ve yol gösterici, sevginin göstergesi, şekillendirici ve biçimlendirici ile tedavi edici olarak görsel sanatlar öğretmeni kategorileri de bu araştırmayı dolaylı olarak destekler nitelikte sayılabilir.

Tam anlamıyla benzer çalışmalara alanyazında rastlanamamasının nedeni olarak da bilim sanat merkezlerinin resim yeteneği ile öğrenci alma geçmişinin çok yakın bir tarihe denk gelmesi olarak açıklanabilir.

ÖNERİLER

Öğrencilerin güzel sanatlar liseleri kavramına ilişkin ürettikleri metaforlara bakarak öğrencilerin resim dersine ilişkin tutum ve davranışları hakkında bir sonuca ulaşabiliriz. Sanat alanının öneminin, bilim sanat merkezi resim alanı öğrencileri tarafından fark edildiğini ancak öğrenci velilerinin de yeteneklerini desteklemeleri ve lise düzeydeki okul tercihlerinde akademik kaygı taşımamaları gerektiği konusunda bilgilendirmelerin yapılmasının faydası olabilir. Ayrıca alanyazında benzer araştırmaların olmamasından kaynaklı olarak araştırmacılara, bu yöndeki araştırmaların daha da geliştirilebilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, M., Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme Ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim-Öğretim Açısından İncelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 171, s.100-108.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çalışkan, N. (2009). Metaforların İzinde Bir Yazarın Kavramlar Dünyasına Giriş: Cemil Meriç'in Bu Ülkesinde Kitap Metaforları. *Dil Araştırmaları*, 4, 87-100.
- Draaisma, D. (2007). *Metaphors Of Memory: A History Of Ideas About The Mind* (Çev. G. Koca). İstanbul: Metis.
- Döş, İ. (2010). Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metafor Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 607-629.
- Kalyoncu, R., ve Liman, S. (2013). Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi ve Görsel Sanatlar Öğretmeni Kavramlarına İlişkin Metaforları. *Fine Arts*, 8(1), 115- 130.
- Keklik, N. (1984). Felsefe Bakımından Metafor. *İstanbul Üniversitesi Felsefe Arkivi Dergisi*, (25).
- Lakoff, G., Johnson, M. (2007) *Metaforlar: Hayat, Anlam Ve Dil* (Çev: Gökhan Yavuz Demir) Ankara: Paradigma.
- Morgan, G.(1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor*. (Çev: Gündüz Bulut) İstanbul: Mess.
- Pilav, S., Uslu Üstten, A. (2013). Lise Öğrencilerinin Edebiyatla İlgili Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies*, (8).
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri*. 2(2), 131-155.
- Saban, A., Koçbeker, B. N. & Saban A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri (EducationalSciences: Theory&Practice)*,6(2), 461-522.
- Sözer, Ö. (2009). *Felsefenin Abc'si*. İstanbul: Say.
- Sticht, T. G. (1993). *Educational Uses Of Metaphor*, In A. Ortony (Ed.), *Metaphor And Thought*, (pp. 621-632), Cambridge: Cambridge University.

Yalçın Wells, Ş. (2015). Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Ve Sanatçı Algısına İlişkin Metafor Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 160-175.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.